

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 7.8.2006
KOM(2006) 443 slutlig

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**OM GENOMFÖRANDET AV RIKTLINJERNA FÖR
DE TRANSEUROPEISKA ENERGINÄTEN
UNDER PERIODEN 2002–2004**

I enlighet med artikel 11 i beslut nr 1229/2003/EG

{SEK(2006) 1059}

Denna rapport har utarbetats i enlighet med artikel 11 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 1229/2003/EG av den 26 juni 2003 om en serie riktlinjer för transeuropeiska energinät och om upphävande av beslut nr 1254/96/EG¹.

I rapporten om genomförandet av riktlinjerna ges en översikt över ramen för politiken för transeuropeiska energinät (TEN-E) samt riktlinjernas tillämpningsområde och syfte tillsammans med en sammanfattning av framstegen i genomförandet under perioden 2002–2004. Rapporten baseras på information från de systemansvariga för överföringssystemen och från medlemsstaternas experter.

I bilagan till rapporten redogörs närmare för genomförandet av el- och gasförbindelser under perioden 2002–2004.

1. Ramen för politiken för TEN-E

Försörjningstrygghet och en effektivt fungerande inre energimarknad är centrala politiska mål. Detta lyser också igenom i riktlinjerna för transeuropeiska energinät (TEN-E), som syftar till att upprätta ett verkligt europeiskt el- och gasnät genom en förbättrad sammankoppling av de fragmenterade nationella näten.

Europeiska unionens politik för transeuropeiska nät bygger på tre hörnstenar: den rättsliga ramen för de transeuropeiska energinäten, artiklarna 154–156 i EG-fördraget som infördes genom Fördraget om Europeiska unionen, förordningen om stöd på området för transeuropeiska energinät² och beslutet om riktlinjer för transeuropeiska energinät, i vilket länkarna för prioriterade projekt och projekt av gemensamt intresse identifieras.

Gemenskapens insatser skall enligt fördraget inriktas på att främja de nationella nätens samtrafikförmåga och driftskompatibilitet samt tillträdet till sådana nät inom ramen för ett system med öppna och konkurrensutsatta marknader.

I riktlinjerna redogörs för syftet, tillämpningsområdet och målen för gemenskapens insatser, tillsammans med projektförteckningar i bilagorna. I riktlinjerna anges de kriterier enligt vilka projekt är berättigade till finansiellt stöd. Förordningen om allmänna regler för gemenskapens finansiella stöd på området för transeuropeiska nät kan således stödja ett antal väl definierade projekt av gemensamt intresse.

2. Riktlinjerna för de transeuropeiska energinäten

Europeiska gemenskapens riktlinjer för transeuropeiska energinät antogs 1996, och omfattade en förteckning över projekt av gemensamt intresse. Denna förteckning har ändrats vid två tillfällen, 1997 och 1999. Den senaste ändringen av riktlinjerna trädde i kraft i juni 2003. I den identifieras länkarna för prioriterade projekt samt projekt av gemensamt intresse, vars genomförande analyseras i denna rapport.

---

¹ EGT L 176, 15.7.2003, s. 11.

² EGT L 228, 23.9.1995, s. 1, rådets förordning (EG) nr 2236/95 av den 18 september 1995 om allmänna regler för gemenskapens finansiella stöd på området för transeuropeiska nät, senast ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1159/2005 av den 6 juli 2005 (EGT L 191, 22.7.2005, s. 16.)

Riktlinjerna för utvecklingen av de transeuropeiska energinäten skall främja en effektivt fungerande inre energimarknad, stärka sammanhållningen i unionen, öka försörjningstryggheten och skydda miljön. Att sammankoppla nationella nät och anlägga ytterligare sammankopplingar mellan medlemsstater är ett led i integrationsprocessen, som inrättar ett europeiskt nät för energiöverföring. Av central betydelse är slutförandet av ett urval prioriterade projekt som rör gränsöverskridande förbindelser eller som på ett betydande sätt påverkar den gränsöverskridande överföringskapaciteten.

Länkarna för prioriterade projekt tar hänsyn till vilka förbindelser som krävs för en effektivt fungerande inre marknad och energiförsörjningstrygghet. Utmaningarna för el- respektive gasnät skiljer sig från varandra:

i) De sammankopplade elnätens befintliga kapacitet är överlag otillräcklig för den ytterligare ökningen av utbytet och handeln. Vid Europeiska rådets möte i Barcelona i mars 2002 enades därför stats- och regeringscheferna om att fastställa målet att medlemsstaterna skall ha nått en nivå av elsammankoppling motsvarande minst 10 % av deras installerade produktionskapacitet senast 2005.

ii) När det gäller naturgas kommer importberoendet att öka avsevärt under de närmaste 20 till 30 åren. Inom ramen för TEN-E-politiken var det realistiskt att fastställa ett mål på en ytterligare importkapacitet för gas på 70 miljarder kubikmeter fram till 2013, från källor i Ryssland, Nordafrika, länderna vid Kaspiska havet och Mellanöstern. De största leverantörerna av naturgas är för närvarande Norge, Ryssland och Nordafrika. I framtiden kommer även länderna vid Kaspiska havet, Mellanöstern och Gulfregionen att bli stora leverantörer. Dessa källor definierar de naturliga överföringsvägarna.

De länkar för prioriterade projekt som följer av dessa utmaningar beskrivs i avsnitt 1 i bilagan.

2.1 Identifiering och prioritering av TEN-E-projekt

Gemenskapens insatser för att utveckla energinäten är inriktade på de väsentligaste transport-/överföringsnäten för el och naturgas, exklusive distributionsnät.

Ett projekt kan vara av gemensamt intresse om det uppfyller de mål och prioriteringar som anges i riktlinjerna och uppvisar en potentiell ekonomisk bärkraft. Införandet av ett projekt i förteckningen över projekt av gemensamt intresse påverkar inte bedömningen av dess miljökonsekvenser.

Från början ansågs tio projekt, de s.k. Essenprojekten som antogs av Europeiska rådet i Essen i december 1994, nödvändiga. Denna lista utökades emellertid mycket snabbt genom en ”**bottom-up**”-strategi till cirka 200 projekt av gemensamt intresse under 1999. I den ändring som antogs 2003 fastställdes över 220 projekt.

I den senaste ändringen infördes en rangordning av projekt. Förutom att förbättra förbindelser i största allmänhet, finns det ett behov av att utveckla och högprioritera vissa särskilda förbindelser. Detta ledde till en förändring och en ”**top-down**”-strategi som tog itu med de främsta prioriteringarna. I det beslut om riktlinjer för energinät som antogs i juni 2003 identifieras därför, förutom projekten av gemensamt intresse, länkar för prioriterade projekt. På detta sätt svarar TEN-E-programmet mot det ökande beroendet av gasimport, som

förutsätter en betydande kapacitetsökning för transport av naturgas, samt mot behovet av ökad sammankopplingskapacitet mellan medlemsstaternas elnät, vilket skulle främja en mer tillförlitlig och effektiv nätdrift och förhindra strömavbrott.

I figur 1 och 2 visas länkarna för prioriterade projekt. Behovet att ansluta fristående marknader inom elsektorn är uppenbart, liksom behovet av ytterligare försörjningsvägar för gas.

2.2 Resultaten av riktlinjerna för de transeuropeiska energinäten

I rapporten och bilagan redogörs för framstegen i genomförandet av infrastruktur för energiöverföring i enlighet med målen för Europeiska unionens politik på området för transeuropeiska energinät (TEN-E). Ett viktigt inslag är att projektypologin modifierades genom de ändrade riktlinjer som rådet och Europaparlamentet antog i juni 2003. På grund av de långa tidsramar som krävdes för tillstånd och konstruktion, normalt 5–10 år, ansågs det nödvändigt att även inkludera perioden 1996–2000 i analysen. Kopplingen mellan den nya och gamla klassificeringen gjordes. Rapporten om genomförandet är alltså baserad på den projektypologi som infördes genom det beslut om riktlinjer som antogs i juni 2003.

Bilagan innehåller dessutom relevant information om de projekt som förtecknas i riktlinjerna och som redan är i drift, samt de projektkontrakt som tilldelats inom ramen för budgetposten för TEN-E. Uppgifterna i de relaterade tabellerna validerades under 2005 av de av medlemsstaternas experter som utsetts av TEN-E-kommittén.

3. Framsteg i genomförandet

Sedan 1996 har gas- och elsektorerna uppvisat ett olikartat mönster när det gäller genomförandet av projekt. Samtidigt som försörjningstryggheten när det gäller gas har hanterats väl hittills har bristen på både elproduktionskapacitet och en tillräcklig sammankoppling lett till allvarlig överbelastning av vissa nät, liksom till en rad strömavbrott under 2003.

Av projekten i den förteckning som fastställdes vid mötet i Essen 1994 togs de fem särskilda projekten rörande gassektorn i drift kort därefter. Dessa bestod av de främsta gasledningarna mellan Algeriet, Marocko och Spanien samt mellan Ryssland, Vitryssland, Polen och EU, samt de nya gasnäten i Grekland, Portugal, södra Spanien och västra Spanien.

Av de fem särskilda elprojekten togs två projekt i drift: elförbindelsen mellan norra Portugal och Spanien samt förbindelsen Italien–Grekland. De tre andra projekten har inte kunnat genomföras på grund av svårigheter att erhålla myndighetstillstånd (projekten avseende förbindelser mellan Frankrike och Italien respektive Frankrike och Spanien) eller i avsaknad av konstruktionsbeslut (förbindelsen mellan östra och västra Danmark). Denna trend har fortsatt för de projekt som togs i drift under perioden 1996–2001, som omfattade 18 projekt inom gassektorn och 6 inom elsektorn.

3.1 Slutförda projekt

I figur 3 och 4 (se tabell 1 och 2 i bilagan för närmare information) visas de projekt som togs i drift efter 2001. Dessa består av 45 elprojekt, varav ett omfattande antal i Spanien, Portugal

och sydöstra Europa, och 16 gasprojekt. Av dessa projekt finansierades 14 genom kontrakt inom ramen för budgeten för TEN-E.

Motsvarande gränsöverskridande projekt (inklusive de med stor betydelse för gränsöverskridande överföringar) som är prioriterade projekt omfattar elförbindelser på länkarna EL.1, EL.2, EL.3, EL.4, EL.6 och EL.7 samt gasförbindelser på länkarna NG.2 och NG.4, vilket anges i figur 3 och 4.

3.2 Projekt under uppbyggnad

I figur 3 och 4 (se tabell 2 och 3 i bilagan för närmare information) visas de projekt som är under uppbyggnad. Denna lista omfattar 14 elprojekt, varav ett omfattande antal i Spanien och Portugal, och 11 gasprojekt. Av dessa projekt finansierades nio genom kontrakt inom ramen för budgeten för TEN-E.

Motsvarande gränsöverskridande projekt (inklusive de med stor betydelse för gränsöverskridande överföringar) som är prioriterade projekt omfattar elförbindelser på länkarna EL.3, EL.4, EL.6 och EL.7 samt gasförbindelser på länkarna NG.3 och NG.4, vilket anges i figur 3 och 4.

3.2b Effekten av ytterligare gränsöverskridande förbindelser

Bedömningen av effekten av de slutförda gränsöverskridande förbindelserna samt de under uppbyggnad bygger på den kapacitetsökning som anges i tabell 2 och 4 i bilagan. För elförbindelser mäts denna genom ”ytterligare nettokapacitet” i förhållande till det berörda landets ”nettoöverföringskapacitet”.

Den nettokapacitetsökning på 900 MVA som Belgien fått genom den nya linjen Avelin–Avelgem till Frankrike motsvarar 16 % av den faktiska nettoöverföringskapaciteten. För Italien motsvarar den ökning som uppstått genom installationen av fasändraren i Rondissone och den slutförda linjen till Schweiz 22 % av nettoöverföringskapaciteten. De två anslutningsledningarna till Ernestinovo i Kroatien motsvarar 38 % av nettoöverföringskapaciteten. De två nya förbindelserna mellan Portugal och Spanien kan hantera en större del av nettoöverföringen till och från Spanien. Detta innebär att om en förbindelse inte fungerar har den andra fortfarande tillräcklig kapacitet för den nödvändiga kraftöverföringen. För Portugals del innebär detta följaktligen en kraftigt ökad försörjningstrygghet.

Dessa nya förbindelser har lett till ett väsentligt ökat elutbyte. Särskilt Portugal överstiger nu kapacitetsmålet för sammankoppling på 10 %. Andra länder, däribland Spanien, Italien, Grekland, Irland och Storbritannien, ligger emellertid fortfarande under målet. Detta understryker behovet att stärka försörjningstryggheten i gemenskapen genom att ta itu med överbelastning i elnäten och uppfylla marknadens faktiska överföringsbehov. Följaktligen krävs fortfarande ytterligare gränsöverskridande elsammankopplingar längs de prioriterade länkarna.

När det gäller gasförbindelser mäts kapacitetsökningen i miljarder kubikmeter per år ($Gm^3/år$). Av tabell 2 och 4 framgår att de nya gasledningarna från Libyen till Italien, från Algeriet till Spanien och från anläggningar i Nordsjön till Storbritannien ökar importvolymen med upp till $20 Gm^3/år$. De terminaler för flytande naturgas (LNG) som är i drift eller under uppbyggnad ökar importvolymen med ytterligare $50 Gm^3/år$.

Dessa volymer svarar för en väsentlig del av den ytterligare importen till EU på mer än 200 Gm³/år som behövs från och med 2020, men det kommer fortfarande att krävas nya gasledningar för att trygga och diversifiera ytterligare gasimportkapacitet.

3.3 Tillståndsskedet

Tillståndsskedet i ett projekts genomförande inbegriper en mängd olika frågeställningar, vilket innebär att en relativt lång lista med uppgifter måste slutföras innan tillstånd beviljas. Listan över projekt som fortfarande befinner sig i tillståndsskedet (se bilagan för närmare information) omfattar 80 stycken: 61 elprojekt och 19 gasöverföringsprojekt. Av dessa projekt finansierades 29 inom ramen för budgeten för TEN-E.

Att så många projekt fortfarande befinner sig i tillståndsskedet visar att det är nödvändigt att rationalisera tillståndsförfarandet för att påskynda genomförandet, särskilt för gränsöverskridande projekt av stort europeiskt intresse.

Kabelförbindelsen mellan Estland och Finland (ESTLINK) är den första och hittills enda elförbindelsen mellan de baltiska staterna och andra EU-medlemsstater. Följaktligen var motivationen att färdigställa denna förbindelse hög. Genomförandet tog totalt 7 år, varav tillståndsförfarandet 3 år och anläggningsarbetet endast 2 år.

Utvecklingsplanen för linjen mellan Italien och Schweiz, S. Fiorano–Robbia, inleddes 1992. Under 2001 utfördes de tekniska och miljömässiga genomförbarhetsstudierna. Efter det att genomförbarhetsstudierna avslutats och de preliminära konstruktionsplanerna upprättats inleddes ett långt och utdraget tillståndsförfarande. Värt att nämna är att godkännandet av projektet kunde erhållas efter en rad olika kompensationsåtgärder och åtgärder för att mildra miljöpåverkan, t.ex. nedmontering av befintliga luftledningar i det område som påverkades av det nya projektet. Den nya linjen stod äntligen klar i slutet av 2004 (efter 12 år) och togs i drift den 20 januari 2005.

Dessa exempel visar att om det inte finns några hinder eller något motstånd så tar det sammanlagt 5 år för att slutföra ett projekt för elförbindelser. Men i själva verket är det så att även om det inte finns några större hinder så har det i de flesta av fallen på senare tid förekommit en försening mellan den första planeringsfasen och idrifttagandet på i snitt cirka 10 år. När det verkligen finns hinder och motstånd når projekt inte ens konstruktionsfasen efter 12 till 20 år (Bescano (Spanien)–Baixas (Frankrike) är ett exempel på projekt som man ännu inte enats om). I vissa fall sker ingenting efter 10 eller fler år av diskussioner, vilket är fallet för linjen Lienz (Österrike)–Cordignano (Italien).

Det råder stora skillnader i hur allmänheten uppfattar de risker och effekter som är förknippade med luftburna högspänningsledningar jämfört med gasledningar, som normalt inte är lika försenade. Den senaste tiden invändningar mot byggandet av LNG-terminaler gjorts, både på lokal och regional nivå. När det gäller terminalen i Rosignano (Italien) fanns det, trots enighet på nationell nivå, stort motstånd mot projektet från kommunstyrelsen i Rosignano, som ville att vissa delar av anläggningen skulle byggas på en annan plats i kommunen längre inåt landet. Efter tre års ytterligare miljökonsekvensbedömningar, förefaller nu en lösning vara möjlig och anläggningsarbetet bör komma igång inom kort.

3.4 Framsteg under perioden 2002–2004

När det gäller gasnät har en viktig ledning mellan Frankrike och Spanien och nya LNG-terminaler (terminaler för flytande naturgas) i Carthage, Bilbao och Barcelona (Spanien) tagits i drift. Vidare är ett antal LNG-terminaler under uppbyggnad i Italien, Spanien, Grekland och Storbritannien. En ny ledning från Libyen till Italien (Sicilien) har också tagits i drift.

Bland de större projekt som befinner sig i tillståndsskedet finns ledningen från länderna vid Kaspiska havet genom Turkiet till Österrike, ledningen som sammankopplar Grekland och Italien, ledningen som sammankopplar Danmark, Tyskland och Sverige, samt ett stort antal LNG-terminaler i Italien och Spanien och ett lagringsutrymme under jord i Spanien.

När det gäller elnät har kapaciteten i den befintliga förbindelsen mellan Frankrike och Italien ökats, en förbindelse som saknats mellan Frankrike och Belgien och en ny förbindelse mellan Italien och Schweiz tagits i drift, samt ytterligare förbindelser mellan Spanien och Portugal, i sydöstra Europa, mellan Sverige och Norge, mellan Finland och Ryssland, på Irland och i Danmark tagits i drift. Flera förbindelser är dessutom under uppbyggnad: en undervattenskabel mellan Finland och Estland, en ny sammankoppling mellan Bulgarien och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, förbindelser mellan Spanien och Portugal och förbindelser i Irland.

Större projekt som befinner sig i tillståndsskedet omfattar förbindelser mellan Frankrike och Spanien, mellan Nederländerna och Storbritannien, i sydöstra Europa, inklusive förbindelser mellan Grekland och Bulgarien/f.d. jugoslaviska republiken Makedonien/Turkiet, mellan Tyskland och Polen, Tyskland och Österrike, Österrike och Ungern och Österrike och Tjeckien.

För närmare information om genomförandet av projekt på prioriterade länkar under perioden 2002–2004 se bilagan.

Vidare beviljades genomförandet av projekt i isolerade regioner ett effektivt stöd inom ramen för budgeten för TEN-E (se bilagan för närmare information).

3.5 Gemenskapsfinansiering

Mellan 1995 och 2004 anslogs totalt 174 miljoner euro i stöd inom ramen för budgeten för TEN-E. Denna budget har främst gått till samfinansiering av studier.

Det är givande att titta närmare på det stöd som beviljats utifrån de prioriterade länkarna. När det gäller det belopp som gått till prioriterade projekt under perioden 2001–2004 anslogs cirka 64 % av den tillgängliga budgeten till dessa projekt. En större del av detta belopp gick till gasnät (62,8 %) och en mindre del (37,2 %) till elnät.

Dessa siffror bekräftades i 2004 års inbjudan att lämna projektförslag, som baserades på de riktlinjer som antogs i juni 2003, där de prioriterade projekt som valts ut för finansiering erhöll närmare 64 % av den totala budgeten. Gasnät erhöll 65 % av budgeten, som gick till prioriterade projekt. Siffrorna visar att de tidigare fastställda prioriteringarna överensstämmer med de prioriterade länkarna som definierades i 2003 års beslut.

Av detta framgår tydligt att valet av de prioriterade länkar som antogs 2003 speglar den nödvändiga förbättringen av energiinfrastrukturen på europeisk nivå. Det visar även att viktigt politiskt och finansiellt stöd kan fokuseras på att genomföra prioriterade projekt.

3.6 Central roll för budgeten för TEN-E

Storleken på den årliga budgeten för TEN-E är mycket blygsam i förhållande till de investeringar som krävs, och ligger på cirka 0,2–0,5 % (se tabell 1 och 3 i bilagan om det stöd inom ramen för TEN-E som ges till de totala kostnaderna). Det stöd som ges till studier kan emellertid vara avgörande för projektplanering i isolerade regioner eller öregioner. De relaterade genomförbarhetsstudierna och tekniska studierna är grundläggande för att projekten skall kunna dras igång och kan minska tidsramen för konstruktionsbeslutet. Dessutom är stöd för ny teknik för elöverföring, t.ex. att lägga ledningar under jord eller gemensam användning av järnvägs- och vägtunnlar, en kraftig drivfjäder för sådana projekt. Finansiellt stöd till den tekniska fasen påskyndar också projektet och kan utlösa konstruktionsbeslutet. Gränsöverskridande projekt erhöll betydande stöd under TEN-E-budgetposten, vilket redogörs för i bilagan. I några få väl motiverade fall var det möjligt att bevilja stöd till konstruktionsfasen. I dessa fall är det transparanta stödet via budgeten för TEN-E den avgörande faktorn, inte storleken på det finansiella åtagandet. När den förbindelse som saknas är kort, och följaktligen den totala projektkostnaden låg, kan TEN-E-bidraget nå storleksordningen 10 %, annars är det mindre.

Särskilt TEN-E-stöd för ny teknik:

Kabelteknik:

Stöd beviljades till ett antal projekt för förbindelser via undervattenskabel, däribland förbindelsen mellan Nederländerna och Norge som kommer att bli den längsta undervattenskabeln i drift, kabelförbindelsen mellan Skottland och England, som skall öka användningen av elproduktion från förnybara energikällor, och flera undervattenskablar för att sammankoppla olika marknader eller öar med det synkrona huvudsystemet. En ny metod eftersträvas för genomförandet av gasisolerade förbindelser (GIL) för att sammankoppla europeiska vindkraftverk till havs.

Synergi mellan högspänningsledningar och järnvägs-/vägtunnlar:

Stöd beviljades för att undersöka möjligheten till en ny förbindelse genom Brenner Basis-tunneln mellan Österrike och Italien samt integreringen av el- och järnvägstransporter i tunneln för höghastighetståg mellan Lyon och Turin. Potentialen för ny kabel- eller GIL-teknik analyseras ingående.

Nätstudier av europeisk dimension:

Till följd av dess strategiska betydelse anslås 75 % av de bidragsberättigande kostnaderna till att undersöka förbindelser och gränssnitt mellan det utvidgade västra synkrona systemet, Union for the Coordination of Transmission of Electricity (UCTE), och det östra synkrona området, inklusive Rysslands Unified Power System (UPS) som omfattar Kaliningradområdet, Vitrysslands och Ukrainas Interconnected Power Systems (IPS), Moldaviens, Georgiens och Azerbajdzjans kraftsystem, de baltiska staternas nät IPS och andra sammankopplade system. Resultatet av denna genomförbarhetsstudie kommer att vara avgörande för genomförandebeslutet.

Ett annat exempel är det projekt i vilket nya förbindelser mellan UCTE-systemet och CENTREL-systemet (östra Europa) analyseras.

3.7 Lån från Europeiska investeringsbanken (EIB) och andra gemenskapsbidrag

Som förklaras i bilagan ges betydande stöd till energiinfrastruktur genom lån från Europeiska investeringsbanken eller bidrag från andra gemenskapskällor. En stor del av detta stöd öronmärks emellertid ofta till energiinfrastruktur i största allmänhet, inklusive distributionsnät, och inte uteslutande till sammankopplingar.

4. Slutsatser

På grundval av rapporten i bilagan har kommissionen kommit fram till följande allmänna slutsatser:

- Målet att fokusera stödet på prioriterade projekt eftersträvas.

Det faktum att det under perioden 2001–2004 anslogs mer än 60 % av TEN-E-stödet till prioriterade projekt visar att de prioriterade länkar som antogs 2003 speglar de förbättringar som är nödvändiga när det gäller överföringsinfrastruktur.

- Samordningsåtgärder avseende genomförande bör ges hög prioritet i TEN-E-politiken.

För att påskynda genomförandet av projekt måste särskild uppmärksamhet ägnas åt ingående övervakning av framsteg och regelbundet utbyte av information om gränsöverskridande förbindelser. Utnämmande av en europeisk samordnare, på samma sätt som enligt riktlinjerna för transeuropeiska transportnät (TEN-T), skulle kunna utgöra en lämplig åtgärd och föreslås i ändringen av riktlinjerna för transeuropeiska energinät.

- Det politiska stödet genom ”TEN-E-märkning” blir allt viktigare för allmänhetens acceptans och för att påskynda tillståndsförfarandet. Det kan emellertid konstateras att tillståndsförfarandet alltför långsamt är ett stort problem, eftersom förseningen mellan det första planeringsstadiet och idrifttagandet i regel uppgår till cirka 10 år.

Feedback från de systemansvariga för överföringssystemen visar att gemenskapens förklaring om ett särskilt europeiskt intresse anses vara lika viktigt som finansiellt stöd, och kan bidra till en snabbare inledning av anläggningsarbetet.

- I den långa listan över projekt av gemensamt intresse har ett relativt stort antal projekt gått framåt – av allt att döma utan särskilt mycket stöd inom ramen för TEN-E. En närmare titt på gränsöverskridande förbindelser, särskilt längs de prioriterade länkarna, har emellertid avslöjat att i denna underavdelning var effekten av TEN-E-programmet stor (se tabell 2 och 4 i bilagan).
- TEN-E-budgeten, om än relativt liten, bidrog väsentligt till
  - att initiera projekt i isolerade regioner eller öregioner,
  - projekt som undersökte den potentiella användningen av ny teknik, eller
  - var en utlösande faktor för konstruktionsbeslutet för särskilda projekt.

- Europeiska Investeringsbanken (EIB) är väl lämpad att spela en viktig roll för att förbättra integrationen av EU:s gas- och elmarknader. Finansiering av överföringsinfrastruktur för gas och el är inte något nytt för EIB, och bör eftersträvas ännu mer beslutsamt i framtiden med hänsyn till prioriterade projekt.
- Det står klart att en uppdatering av både de prioriterade länkarna och projektförteckningen³ är en nödvändig förutsättning för att öka stödet för en bättre sammankoppling mellan de nya medlemsstaterna och anslutningsländerna.

En fullständig integration av de tio medlemsstater som anslöt sig den 1 maj 2004 i de prioriterade projekten kräver en uppdatering av de prioriterade länkarna. Den föreslagna översynen av riktlinjerna för transeuropeiska energinät omfattar de motsvarande ytterligare länkarna för prioriterade projekt.

De viktigaste slutsatserna för el- och gasnät:

Elnät:

- De prioriterade projekten beaktar den gränsöverskridande handelns betydelse för avregleringen av elmarknaden. Sammankopplingarna är fortfarande till stor del otillräckliga när det gäller det mål på 10 % som fastställdes i Barcelona, även om vissa framsteg har gjorts.
- De slutförda förbindelserna och förbindelserna under uppbyggnad bidrar kraftigt till att undanröja flaskhalsar längst de prioriterade korridorerna. I synnerhet bidrar följande till att kraftigt öka överföringskapaciteten: de gränsöverskridande förbindelserna mellan Frankrike och Belgien (EL.1), mellan Italien och Schweiz och fasändraren mellan Italien och Frankrike (EL.2), flera förbindelser mellan Portugal och Spanien (EL.3), gränsöverskridande förbindelser i sydöstra Europa (EL.4), förbindelser som ökar överföringskapaciteten mellan Irland och Nordirland (EL.6), mellan Danmark och Tyskland, förbindelser mellan Finland och Estland, Finland och Ryssland samt Sverige och Norge (EL.7).

Gasnät:

- De prioriterade projekten beaktar den gränsöverskridande handelns betydelse för avregleringen av gasmarknaden.
- De slutförda förbindelserna och förbindelser under uppbyggnad bidrar kraftigt till att öka gasimportkapaciteten längs de prioriterade korridorerna. I synnerhet bidrar följande till att kraftigt öka importkapaciteten: den gränsöverskridande förbindelsen för gasleveranser från Algeriet via Marocko (NG.2), från Turkiet till Grekland eller Österrike (NG.3) och en rad nya LNG-terminaler (NG.4) i Spanien, Italien, Grekland och Storbritannien.

Figurrubriker:

Figur 1: Länkar för prioriterade projekt avseende elnät.

---

³ Kommissionens förslag om en översyn av riktlinjerna för transeuropeiska energinät, KOM(2003) 742 slutlig av den 10.12.2003.

Figur 2: Länkar för prioriterade projekt avseende gasnät.

Figur 3: Framsteg i genomförandet sedan 2001 för elnät.

Figur 4: Framsteg i genomförandet sedan 2001 för gasnät.